

Gabriella Zalapì

Ilaria

sau drumul spre nesupunere

Traducere din limba franceză de
Cristina Roxana Zaharia

Mai 1980

Am opt ani. Îmi place să-mi simt trunchiul suspendat în gol, îmi place senzația când genunchii îndoiți ating bara de metal. Îmi place clipa în care închid ochii strâns, mă abandonez și mă las cuprinsă de amețeală. Când palmele-mi sunt lipite de negrul asfaltului, știu că mi-am depășit frica. Și atunci, imaginea gimnastei mele preferate, Nadia Comăneci, mi se arată. Cu brațele larg deschise. Victorie.

Așa-mi petrec recreațiile, în poziția de „porcușor-spânzurat“, atârnată de bară cu capul în jos, așteptând-o pe Ana, sora mea.

Azi-dimineată, când a plecat, mi-a spus: Ne vedem aici și nu întârzia, bine? Altfel, mă întorc singură acasă. „Aici“ este în josul treptelor, lângă bara de metal care desparte parcare de curtea școlii.

Ilaria! Dă-te jos de-acolo! Mergem să mâncăm la Chez Léon. Hai, vino!

Recunosc vocea lui Tati. Surprinsă, ridic poala rochiei care-mi acoperă ochii. Sunt chiar vârful pantofilor lui, este chiar tonul lui nerăbdător. Fac o piruetă, aterizez în picioare și îmi netezesc frumos rochia.

Acuș vine și Ana.

Nu, nu, nu mai vine. S-a schimbat programul. Mami o ia de la școală și ne întâlnim cu toții la Chez Léon. Hai să mergem!

Îl iau pe Tati de mână. Are mâna transpirată.

De când s-au despărțit părinții noștri și Tati s-a mutat la Torino, ne vedem o dată pe lună, la restaurant. A fost ideea lui Mami. Preferă un loc neutru. Zice că acasă se ceartă prea rău. Și este adevărat că, atunci când suntem la Chez Léon, se abțin. Chiar dacă Tati strânge din dinți și Mami privește în gol indiferentă.

Nu, Tati tot nu și-a găsit de muncă. Când spune „tot-nu-am-serviciu“, vocea îi este tristă, obosită. Mami întoarce ușor capul ca să-și ascundă zâmbetul, iar Tati se înfurie. Repetă cuvântul „umilință“. Din fericire, chelnerul revine și pune pe masă farfuria cu file de biban sau cupe cu bezele și frișcă. Mulțumim.

După desert, Ana și cu mine ne ridicăm de la masă și mergem să culegem pietricele de pe plaja cea mică. Ne antrenăm să le aruncăm în apă. Care din ele va face mai multe salturi ca broasca?

Ai văzut?

Ce?

Tati a luat-o de mână pe Mami.

Pentru a ajunge la Chez Léon, trecem prin satul Hermance, traversăm frontiera franco-elvețiană și continuăm pe drumul spre Yvoire. Tati are un BMW bleumarin, model 320 coupé.

Să-mi zici dacă vezi vreo cabină telefonică! Își aprinde o țigară. Uite una acolo! Oprește, coboară din mașină și scoate câteva monede din buzunarul de la pantaloni. Stă cu spatele rezemat de geamul cabinei telefonice pe care pliurile cămășii desenează V-uri și W-uri. Aștept, cobor geamul, las să intre puțin aer. Pielea scaunului nu-mi mai arde partea din spate a coapselor și se simte chiar moale când o mângâi cu palma.

În cabină, Tati vorbește tare, ridică vocea, se întoarce. Ni se întâlnesc privirile. Zâmbește, se uită în pământ. Îmi dau seama că e agitat după felul în care își mișcă mâinile. Corpul său e rigid. Mă îngrijorează. Când vine înapoi la mașină, îmi spune că Mami s-a răzgândit, că nu mai are timp să ia prânzul cu noi. O să petrecem weekendul împreună. Și școala? O să lipsești doar câteva zile... Nu-i un capăt de lume.

Vocea lui Tati este tăioasă. Număr pe degete: joi, vineri, sâmbătă, duminică. Patru zile. Și Ana? Aș vrea să protestez, dar, când Tati e nervos, mai bine tac.

Pornește brusc mașina și stinge nervos țigara. Fruntea-i e acoperită de transpirație.

Tunelul Mont Blanc, frontiera franco-italiană, arcadele galeriilor subterane, serpentinele din Valle d'Aosta, rău de mașină. Facem o pauză sub un cer acoperit de o pânză cenușie. Peisajul e metalic. Vomit pe marginea drumului. Tati îmi întinde o batistă albă de bumbac. Hai să bem ceva, o să-ți faci bine! La câțiva kilometri mai jos, la barul de la benzinărie, remarc că Tati e palid. Probabil de la lumina tuburilor cu neon. Îi plătește casieritei două felii de pizza Margherita, un whisky, o cafea și o limonadă. Nu mi-a plăcut niciodată limonada, dar nu spun nimic, am gura uscată.

Vindeți jetoane pentru telefon?

Câte doriți?

Vreo douăzeci.

Casierița numără conștiincioasă jetoanele gălbui și i le întinde lui Tati.

Cabina este afară, pe stânga.

Unghiile casieriței sunt foarte lungi și date cu oja roșu-închis. Merg după Tati.

Ce faci cu jetoanele astea?

Îmi trebuie ca să dau telefon. În Italia, nu se folosesc monede în cabinele telefonice.

Pe drum, între Geneva și Torino, Tati dă mai multe telefoane. În total, cinci. Cum vede o benzinărie, oprește. Ești bucuroasă că petrecem weekendul împreună? Ți-ai pierdut limba? La ce te gândești?

La nimic.

Torino. Ne învârtim mult până găsim un loc de parcare și, când împinge ușa blocului cu umărul, Tati pare ușurat. O iau la fugă pe scări. La ce etaj? La patru. Pe palier, Tati își caută cheile. O să-ți vezi camera! Ești bucuroasă? Răspund că da. Da, sunt bucuroasă. Ascultă, Ilaria, și răsucește cheia în yală, Trebuie să-ți prezint pe cineva despre care nu ți-am vorbit încă, o anume Geneviève. Cine e Geneviève? Stăpâna casei. Tati deschide ușa și arată cu mâna spre un manechin neînsuflăit, îmbrăcat într-o rochie neagră cu guler din dantelă albă și cu o pălărie pe cap. Izbucnește în râs. Fața lui Geneviève este făcută din polistiren alb și nu are ochi. Haide! Intră! Camera ta e la celălalt capăt al apartamentului, imediat după baie. Sunt prea nerăbdătoare, așa că arunc doar o privire rapidă prin celelalte camere înainte de a aprinde lumina la mine în dormitor. Două paturi și două comode se înghesuie deja în noua mea cameră. Mă apropiu de posterul cu *Topolino*. Mickey se uită la mine cu niște ochi ca două guri de tunel. Tati rămâne în pragul ușii.

Încă n-am găsit veioze frumoase pentru noptiere. Dar putem să le cumpărăm mâine

împreună, ce zici? Cum vrei tu. În timp ce mângâi pânza cu mâna, îl întreb dacă-s așternuturile pe care le aveam la Florența.

Le mai ții minte?

Cred că da. Oare când am locuit la Florența?
Acum doi ani.

Imprimeul portocaliu cu floarea-soarelui de pe cearșafuri îmi sare în ochi. Mă duce cu gândul la imaginile vagi care mi-au rămas din acea perioadă. Era acum doi ani și totuși mi se pare că au trecut secole de când Mami, Ana și cu mine ne-am mutat în Elveția.

A doua zi ne trezim devreme și plecăm să facem *un giro*, un tur cu mașina prin Torino. Tati îmi povestește despre regatul FIAT, despre grevele muncitorilor, despre valul de imigranți din sud. Spune că locuitorii din Torino nu-i iubesc deloc.

Prin parbriz, îmi arată *i palazzi*, fluviul Po, bazilica Superga și statuile. Îi vezi pe puștii ăia dintre mașini? Sunt *posteggiatori*. Câștigă și ei un ban ajutându-i pe oameni să-și parcheze mașinile.

Când trecem pe sub arcadele de pe Corso Vittorio Emanuele, Tati mă ține strâns de mână. Mâna lui e mereu transpirată și nu îndrăznesc să-i dau drumul decât atunci când ajungem în fața magazinului de jucării *Al Sogno*. Vitrina arată ca o grădină zoologică pentru animale inofensive. Până și șerpii par blânzi. Tati îmi urmărește privirea. Te uiți la ursulețul ăla de pluș? Hai să-l cumpărăm. Magazinul e plin de jucării din lemn, de carusele suspendate și de păpuși cu rochii strălucitoare. Sunt fermecată. Și pentru Ana? Ce luăm? Da, o păpușă... Îi plac la nebunie păpușile! Cea pe care o aleg are genele foarte lungi și, când o culc pe spate, închide pleoapele. În timp ce vânzătoarea o împachetează într-o hârtie de cadou frumoasă, Tati îmi întinde ursulețul de pluș. Ce nume îi punem? Birillo? Îți place? Da. Mă uit la Birillo și mă topesc deja după ochii lui strălucitori de culoarea ciocolatei cu lapte, după burtica lui crem, după blana lui moale. Tati mă ciupește de obraz și mă privește cu blândețe.

Gestul acesta este semnătura lui Tati pe obrazul meu. Timp de doi ani, îl va repeta întruna și, până la urmă, voi ajunge să-l urăsc. Ești bucuroasă?